

O ZÁSADNÍM ROZHODNUTÍ KONSTANTINA A METODĚJE

Scénka pro společenství mládeže

Osoby:

- Konstantin
- Metoděj
- Císař Michal III.
- Kněz ve službách císaře
- Posel 1
- Posel 2 (oba z poselství knížete Rastislava)
- Celník na Velkomoravské hranici

I.

Vypravěč: Píše se rok 862. V jednom klášteře v Byzantské říši bydlí dva bratři. Jeden se jmenuje Metoděj, druhý Konstantin. Ten jednou přijme řeholní jméno Cyril, ale zatím o tom neví. Žijí spokojeně, už spolu podnikli několik misijních cest a už mnohokrát nabídli své služby císaři Michalovi III.

A jednou od něj dostali vzkaz:

Metoděj: Bratře Konstantine, kde jsi?

Konstantin: Ale, právě jsem se začel do jednoho filozofického dílka. Co se děje?

Metoděj: Máme rychle zajít za naším císařem.

Konstantin: Za Michalem? Plánuje sraz spolužáků?

Metoděj: Ale kdepak. Na to přece jako císař vůbec nemá čas.

Konstantin: To je škoda, rád bych se znovu se všemi setkal. Co tedy potřebuje?

Metoděj: Má tam nějakou delegaci Slovanů, asi bude chtít překládat.

Konstantin: Tak pojď, a nezapomeň vzít Řecko-slovanský slovník.

II.

Vypravěč: Musíme ještě vysvětlit, co tomu vzkazu předcházelo. Do Cařihradu, města nad mořskou úžinou Bospor, přichází poselstvo Slovanů z Velkomoravské říše. Sám císař Michal III. je přijímá ve svém nejkrásnějším sále s výhledem na moře.

Michal III.: Tak vy říkáte, že chcete od nás někoho, kdo by obyvatele vaší říše vyučil křesťanství?

Posel 1: Já ne, to on.

Michal III.: (ukáže na Posla 2) On?

Posel 2: Já ne. To on.

Michal III.: (ukáže na Posla 1) On?

Posel 1: Já ne. To on, kdybyste mě, vaše jasnosti, nechal laskavě domluvit, ten „on“ je Rastislav.

Posel 2: Urozený kníže.

Posel 1: Velkomoravský panovník

Posel 2: Syn svého otce.

Posle 1: A otec svého syna.

Michal III.: Ten?

Posel 1: Ano, přesně ten. A byl by rád, kdyby vaše jasnost vyslechla a pokud možno kladně vyhověla naší žádosti.

Kněz: A to u vás lidé o Kristu ještě nic neslyšeli?

Posel 1: Ale slyšeli. Ale nám kážou kněží z Franské říše.

Posel 2: A náš lid nerozumí řeči toho kmene.

Posel 1: A uznejte, že kázání o důležitých věcech přednesené cizím jazykem je ne-pedagogické a k ničemu.

Posel 1: Náš lid už nemá pohanské bohy. Rád by uvěřil v Krista. Jenže rád by byl vyučen v jazyku, kterým hovoří.

Michal III.: Moment, jak u vás hovoříte?

Posel 1: No přece normálně – slovanským jazykem.

Michal III.: A proč chcete po nás, kteří mluvíme řecky, abychom vám vyložili víru, když nám nerozumíte. Umíte řecky?

Posel 2: Umíme. Ale náš národ neumí.

Michal III.: Tak si tě vyzkouším. Jak se řekne řecky... třeba... auto?

Posel 1: Aftokiníto.

Posel 2: Ale dovoluji si upozornit, že auta ještě neexistují.

Michal III.: Dobře, tak třeba... počítač.

Posel 2: Ypologistí.

Posel 1: Ale dovoluji si upozornit, že počítače ještě neexistují.

Michal III.: Neexistují?

Poslové: Ne.

Michal III.: A tak mi poradte nějaké slovo, ze kterého vás mám vyzkoušet?

Posel 1: Třeba... třeba... třeba... matematika.

Michal III.: Tak jak se řekne matematika?

Posel 2: Matematika.

Posel 1: To je totiž slovo odvozené z řečtiny.

Michal III.: Uznávám. Umíte řecky. A váš národ neumí?

Posel 1: Neumí.

Michal III.: A už tomu začínám rozumět.

Posel 2: To to trvalo!

Michal III.: Vy chcete, abych vám poslal nějaké misionáře a vy to těm vašim lidem budete překládat z řečtiny.

Posel 1: Ne, my chceme nějaké misionáře, kteří mluví slovansky.

Michal III.: A aby byli tady odtud z Byzantské říše?

Posel 2: Ano.

Michal III.: Tomu nerozumím. Proč si nevezmou nějaké svoje?

Kněz: Císaři, dovol, abych ti to ještě jednou vyložil. Chtějí, abychom jim poslali někoho, kdo jim vysvětlí víru slovanským jazykem. Myslím, že je to dobrá příležitost! Můžeme s těmi Slovy navázat spojení, rozjedou se obchody a budeme z toho těžit my i oni.

Michal III.: No dobře, ale kde mám vzít někoho, kdo umí slovansky a je z Řecka?

- Kněz: Přece u Soluně žije hodně Slovanů. Vzpomeň si na soluňské bratry.
Michal III.: Ano, ano. Zavolejte mi soluňské bratry. Theofila a Theodora.
Kněz: Ty ne, můj císaři.
Michal III.: Proč, nejsou ze Soluně?
Kněz: Jsou, ale ti nekážou Krista.
Michal III.: Aha, a koho máš tedy na mysli?
Kněz: Konstantina a Metoděje.
Michal III.: Tak ty nedám.
Kněz: Proč ne?
Michal III.: Ti patří mezi to nejlepší, co v naší zemi je.
Kněz: Zkus to. Myslím, že si Velká Morava od tebe zaslouží velký dar.
Michal III.: Zavolejte mi Konstantina a Metoděje!

III.

- Vypravěč: Oba poslové z Velkomoravské říše se scházejí se soluňskými bratry. Dlouho debatují o tom, jak Slovanům kdesi na severu pomoci.
Konstantin: Tak abychom si to shrnuli: co všechno vlastně od nás potřebujete?
Posel 1: Nic moc velkého. Potřebují jenom srozumitelně vysvětlit křesťanské náboženství.
Metoděj: A mají nějaké znalosti?
Posel 2: No, ono už jim bylo všechno vysvětleno, problém je, že cizím jazykem. Ti kněží z Franské říše mají s tou slovanštinou trochu potíže. To vy nemáte, že?
Metoděj: Tak taky mluvíme trochu s difným přízřukem, ale snad by nám vaši lidé mohli rozumět.
Posel 1: Ano, my rozumět dobře.
Posel 2: Rastislav by byl rád, aby Slované mohli číst posvátné knihy ve svém jazyce, aby bohoslužbě rozuměli a také, aby i z řad Slovanů vzešli kněží, kteří budou křesťanství hlásat dál.
Metoděj: No dobře. A máte nějaké písmo?
Posel 2: Ne, máme zatím jen společnou řeč, ale písmo nemáme jednotné.
Metoději: Konstantine, to bude tvoje práce. Ze psaní jsi mívával vždycky jedničky. Vymyslíš písmo pro Slovaný.
Konstantin: A nechtěli by se radši všichni naučit řecky? Aspoň bych nemusel nic vymýšlet.
Metoděj: Od toho jsi filozof. Takže vymyslet písmo, přeložit Bibli do té vaší hatmatilky – tedy do toho vašeho jazyka, možná něco z katechismu... Co dál?
Posel 1: Možná byste mohli pokřtít i někoho z kmene Čechů, to jsou naši sousedi a mluví o tom, že jednou založí svou vlastní říši.
Konstantin: Tak já si to všechno píšu... Bude s tím docela dost práce.
Metoděj: Nevím, jestli má cenu investovat tolik energie do říše, která má před sebou jen nějakých 40 let života.
Posel 2: Prosím, vážení bratrové, pojed'te s námi.

- Posel 1: Určitě vás nečeká nic lehkého.
 Posel 2: Nemůžeme vám slíbit stoprocentní úspěch.
 Posel 1: Přijdete do říše, kde jsou zimy studené.
 Posel 2: Přijdete do říše, která nemá moře.
 Posel 1: Přijdete do říše, která má v dějepisu zatím jen dvě strany, zatímco historie Byzantské říše sahá až k počátkům světa.
 Posel 2: Můžeme vám ale slíbit pozorné posluchače.
 Posel 1: Budou dychtivě naslouchat vašemu slovu v jazyku, kterému rozumí.
 Posel 2: A budou vás mít rádi jako ty, kdo se přišli rozdělit o to nejcennější, co mají.
 Posel 1: A můžeme vám slíbit jedno velké sousoší na Velehradě.
 Metoděj: Dobrá, dejte nám tři dny a tři noci, my se rozmyslíme.

IV.

- Vypravěč: Konstantin s Metodějem nepotřebovali ani tři dny a noci (stačilo jim dva dny a dvacet dva hodin), aby zjistili, že je k tomuto poslání volá Bůh. I začali se na cestu důkladně připravovat. Pak si sbalili nejnnutnější věci a vyrazili na daleký sever. Prošli mnoha krajinami, než došli k hraničnímu přechodu na Velkomoravských hranicích.
- Celník: Dobrý den, vítám vás na hranicích Velké Moravy. Ukažte mi prosím své cestovní pasy a pracovní povolení.
- Konstantin: Tady máte.
- Celník: Aha, Konstantin, povolání filozof. To vás uživí?
- Konstantin: Neuživí, jak vidíte, musíme na práci do zahraničí.
- Celník: Ale jak se dívám, vy jste toho už pojezdil: Krym, Chazarská říše...
- Konstantin: To víte, my už něco viděli. A ještě se chceme někdy podívat do Říma, ale to až časem.
- Celník: Děkuji. A prosím o váš pas. Metoděj, rodným jménem Michal, povolání jáhen. Proč před tím povoláním máte mezeru?
- Metoděj: To mi tak napsali. Prý kdybych se později stal knězem nebo i něčím víc, tak abych si nemusel měnit tak často doklady.
- Celník: A to pracovní povolení?
- Metoděj: Prosím, tady je.
- Celník: Ó, od samotného knížete Rastislava, žádost o služby překladatelské, jazykové, vyučující a liturgické. Tak v pořádku, dám na to razítko. Máte něco k proclení? Co máte v tom batohu? Co je tady v tom kanystru?
- Konstantin: Svěcená voda.
- Celník: A co tady máte za čmáranice?
- Konstantin: To je hláholice. Vaše budoucí abeceda.
- Celník: Cože, takhle jednou budou moje děti psát? No, to jim tedy nezávidím.
- Celník: A co máte tady v tomto balíčku.
- Metoděj: Svatého Klimenta.
- Celník: Cože? Vy si dovolujete pašovat přes hranice osoby bez platného dokladu? Na to je, milej pane, kriminál. Tak mi ho vytáhněte.

Konstantin: Tady je.

Celník: Ale vždyť on je jenom kost a kůže, nebo spíše jenom kost.

Metoděj: To byl jeden z prvních papežů, chceme jeho kosti při nejbližší příležitosti zanést tam, kam patří – do Říma.

Konstantin: Našli jsme je při naší cestě na Krym.

Celník: Tak si ho vezměte, ale běda, jestli obživne, to bych měl tady v těch papírech pěkný chaos.

Konstantin: Tak děkujeme za odbavení a doufáme, že až tudy jednou budeme odcházet, rozloučíme se křesťanským pozdravem.

Celník: U všech čertů, o to se nebojte!

Metoděj: Tak bratře, vstoupili jsme na Velkou Moravu. Nevíme, co od nás Pán žádá a co nás tady čeká. Ale pracujeme ze všech sil pro jeho království!

Konstantin: Tak už přestaň řečnit, Slované nás očekávají.

Vypravěč: A jak to bylo dál? To všichni znáte z hodin dějepisu a z náboženství. A abych nezapomněl, ta socha Cyrila a Metoděje na Velehradě opravdu stojí. Včera tam ještě byla...

Napsal: Luděk Strašák